

چگونه دانشگاه‌ها با دانش‌آموختگان ارتباط برقرار می‌کنند؟

حمید رضا آراسته*^۱ توران اسفندیاری^۲

چکیده

برقراری و حفظ ارتباط متقابل دانشگاه و دانش‌آموختگان همواره مورد توجه سیاستگذاران و برنامه‌ریزان نظام های آموزش عالی بوده است. هدف از این مطالعه شناسایی فعالیت ها، برنامه ها و خدمات دانشگاه های منتخب جهان در برقراری ارتباط با دانش‌آموختگان می باشد. بدین منظور با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی محتوای برنامه ها، اقدامات و خدمات دانشگاه های کشورهای منتخب جهان در این زمینه مورد تحلیل قرار گرفته است. انتخاب کشورهای مورد مطالعه به صورت هدفمند بوده و بر مبنای طبقه بندی یونسکو از مؤسسات آموزش عالی جهان، ۷ کشور و از هر کشور حتی الامکان ۲ دانشگاه که در این حوزه اقداماتی انجام داده بودند، مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج مطالعه نشان داد که دانشگاه های مورد مطالعه با تدارک برنامه هایی در زمینه اطلاع رسانی، تدارک فرصت های یادگیری و یاددهی، ارزیابی و پیگیری دانش‌آموختگان، برگزاری رخدادهای خاص دانش‌آموختگان و غیره ارتباط خود را با دانش‌آموختگان برقرار می کنند و با ارائه خدمات و مزایای ویژه ای در ابعاد علمی، شغلی، رفاهی و الکترونیکی به دانش‌آموختگان، در تلاشند تا از توان مشارکت آنها در زمینه های مختلف دانشگاه استفاده کنند.

واژگان کلیدی: ارتباط با دانش‌آموختگان، روش‌ها، برنامه‌ها، آموزش عالی، ایران.

* عهده‌دار مکاتبات، دانشیار، تلفن: ۳۲۷۷۴۹۹ (۹۸۹۱۲+), نشانی الکترونیکی: arasteh@khu.ac.ir

۱. دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی.

۲- دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم و تحقیقات تهران.

مقدمه

تصمیم‌گیری در ابعاد مختلف و دریافت بازخورد برای ارزیابی و اصلاح برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها اشاره کرد. علیرغم مزایای وجود چنین تعاملی بین دانشگاه و دانش‌آموختگان، در کشور ما دانش‌آموختگان بعد از اتمام دوران تحصیل خود ارتباط چندانی با دانشگاه ندارند و دفاتر اداره دانش‌آموختگان دانشگاه‌های کشور نیز تنها با صدور مدرک و گواهی فارغ‌التحصیلی، نتوانسته‌اند از این ظرفیت عظیم دانش‌آموختگان در مدیریت دانشگاه استفاده کنند و در اغلب اوقات حتی از سرنوشت شغلی بروندهای خود نیز اطلاعات دقیقی ندارند. شواهد مبین آن است که نظام آموزش عالی کشور ما از ساز و کار مناسبی برای برقراری ارتباط مؤثر با دانش‌آموختگان برخوردار نیست. در این مقاله محققان در صددند تا به این سوال‌ها پاسخ دهد که دانشگاه‌های کشورهای منتخب جهان در زمینه برقراری ارتباط با دانش‌آموختگان چه برنامه‌ها و خدماتی دارند و چه فعالیت‌هایی انجام می‌دهند؟ مؤلفه‌های اصلی ارتباط با دانش‌آموختگان چیست؟.

روش مطالعه

روش تحقیق حاضر روش توصیفی-تحلیلی است که با توجه به ماهیت و نوع مطالعه که بررسی تطبیقی است، به توصیف وضعیت برقراری ارتباط با دانش‌آموختگان در ایران و برخی کشورهای منتخب جهان پرداخته تا اطلاعات مورد نیاز جهت برقراری ارتباط با دانش‌آموختگان فراهم شود. جامعه آماری پژوهش بر مبنای طبقه‌بندی یونسکو از مؤسسات آموزش عالی جهان است. ابتدا از طریق نمونه‌گیری هدفمند از دسته‌بندی پنج‌گانه یونسکو ۹ کشور که در زمینه برقراری ارتباط با دانش‌آموختگان فعالیت داشتند انتخاب شدند و سپس با مراجعه به پورتال یونسکو، موتور جستجوی گوگل، سایت اداره دانش‌آموختگان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اسامی دانشگاه‌های آن کشورها شناسایی شد و با جستجو در پورتال دانشگاه‌ها و وب‌سایت دفتر ارتباط با دانش‌آموختگان آنها، در نهایت ۱۲ دانشگاه که در این حوزه اقداماتی انجام داده بودند^۱، به عنوان نمونه مطالعاتی انتخاب شدند.

از مؤسسات آموزش عالی کشورهای آسیا و اقیانوسیه دانشگاه‌های کشورهای مالزی و هند، از اروپا و آمریکای شمالی دانشگاه‌های کشورهای آمریکا و انگلستان، از اتحادیه عرب دانشگاه‌های کشور امارات متحده عربی، از آمریکای لاتین و کارائیب کشورهای مکزیک، کوبا و برزیل^۲ و از آفریقا دانشگاه‌های کشورهای آفریقای جنوبی و

دانش‌آموختگان از سرمایه‌های انسانی و فکری جوامع به شمار می‌آیند و نیاز جامعه به نیروی انسانی ماهر و متخصص را در بخش‌های مختلف برآورده می‌کنند. دانش‌آموختگان مهم‌ترین برونداد نظام دانشگاهی هستند و به عنوان یک شاخص مهم جهت ارزیابی و رتبه‌بندی مؤسسات آموزش عالی استفاده می‌شوند. کیفیت تجربه دانشجویی دانش‌آموختگان، خشنودی و رضایت کلی دانش‌آموختگان و درصد دانش‌آموختگانی که سالانه به دانشگاه کمک می‌کنند و تعداد دانش‌آموختگان هر دانشکده از جمله معیارهایی هستند که در حوزه دانش‌آموختگان مورد توجه قرار می‌گیرند. در برخی از دانشگاه‌ها علاوه بر معیارهای مذکور، رشد فکری، میزان اشتغال، موفقیت دانش‌آموختگان در عرصه‌های مختلف، نفوذ دانش‌آموختگان و ارزش شبکه آنها به عنوان شاخص مؤید این است که کیفیت یک مؤسسه آموزش عالی چقدر است؟ [۲، ۱]. در نظام رتبه‌بندی بین‌المللی شانگهای تعداد دانش‌آموختگان برنده جایزه نوبل و دیگر مدال‌ها و کسب عنوان مقام‌های بلند سیاسی و علمی از مهم‌ترین شاخص‌های دانشگاه برتر است [۳].

مطالعه آموزش عالی کشورهای پیشرفته نشان می‌دهد که دانش‌آموختگان منبع ارزشمند حمایت از دانشگاه هستند چرا که علاوه بر مشارکت در اداره امور مختلف دانشگاه، بخش قابل توجهی از منابع مالی مورد نیاز دانشگاه از محل مشارکت آنها تأمین می‌شود [۴، ۵، ۶]. بنابراین دانشگاه‌ها با طرح ریزی برنامه‌ها، فعالیت‌ها و خدمات متنوع همواره در تلاشند تا ارتباط خود را با خروجی‌هایشان حفظ نموده و تداوم بخشند. ارتباط با دانش‌آموختگان، به برنامه‌ها، خدمات و مزایایی اطلاق می‌شود که مدیران بخش دانش‌آموختگان طراحی می‌کنند تا ارتباط دانش‌آموختگان را با دانشگاه حفظ نمایند [۵].

حفظ و تثبیت ارتباط با دانشگاه برای دانش‌آموختگان اهداف بی‌شماری دارد که از آن جمله می‌توان به افزایش رشد حرفه‌ای، کمک به یادگیری مداوم، ایجاد اجتماعات یادگیری به منظور غنی‌تر کردن تجربه دوران دانشجویی، تسهیل ورود به بازار کار و بهره‌مندی از امکانات، خدمات و برنامه‌های دانشگاه و غیره اشاره کرد. تداوم ارتباط با دانش‌آموختگان برای دانشگاه نیز خالی از بهره نیست. از مهم‌ترین اهداف آن می‌توان به پیگیری دانش‌آموختگان و آگاهی از سرنوشت شغلی آنها، آگاهی بخشی از تازه‌های دانش تخصصی، دستیابی به حمایت دانش‌آموختگان از دانشگاه در ابعاد مختلف، فراهم‌سازی اطلاعات مورد نیاز دانشگاه‌ها برای برنامه‌ریزی و

۱. علاقمندان می‌توانند جهت مطالعه بیشتر فعالیت‌های دفاتر دانشگاه‌های آکسفورد، کمبریج، هاروارد و ام‌آی‌تی، به ترتیب به وبگاه‌های ذیل مراجعه نمایند.

2. Cambridge Alumni Relations Office (CARO). Available at: <http://www.alumni.cam.ac.uk>.

Oxford Alumni Office (OAO). Available at: <http://www.alumni.Ox.ac.uk>.

Harvard Alumni affairs and development. Available at: <http://www.alumni.Harvard.Edu>.

MIT Alumni association. Available at: <http://www.Alumni.mit.edu>.

لازم به ذکر است که در خصوص فعالیت‌ها، برنامه‌ها و خدمات دانشگاه‌های کشورهای آمریکای لاتین و کارائیب به دلیل وجود مشکل مغایرت زبان وبگاه دفاتر دانش‌آموختگان آن کشورها اطلاعات چندانی به دست نیامد.

چگونه دانشگاهها با دانش آموختگان ارتباط برقرار می کنند؟

انواع فعالیت های اطلاع رسانی	هزارورد	ام آی تی	آکسفورد	کمبریج	کیپ تاون	زوهانسبورگ	بین	ایلورن	تعلیم	دانشگاه امارت	شارجه	انستیتو تکنولوژی هند	دانشگاه تکنولوژی مازی
ایجاد وبگاه دفتر دانش آموختگان [۷، ۸، ۹، ۱۰].		✓				✓		✓		✓			
ایجاد پایگاه اطلاعاتی دانش- آموختگان [۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴].	✓				✓					✓			
ایجاد وبلاگ برای گروه های دانش- آموختگان [۱۵، ۱۸].		✓	✓										
انتشار مجله یا خبرنامه دانش آموختگان و ارسال آن به اعضا [۲۱، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۸].		✓	✓	✓	✓	✓			✓				✓
ایجاد بولتن های الکترونیکی [۲۲].			✓										
ایجاد تابلو اعلانات [۲۳].			✓										
ایجاد بنر جهت تبلیغات گروه های دانش- آموخته [۲۴].			✓										
انتشار کتاب راهنمای دانش آموختگان داوطلب [۲۴].	✓			✓									
ایجاد دفتر راهنمای تلفن دانش آموختگان [۲۸، ۱۶، ۱۷، ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۷، ۱۱].	✓			✓	✓	✓			✓				✓
ایجاد اتاق خیر و آرشيو خبری [۲۹، ۳۰].					✓	✓		✓					

جدول (۱). فعالیتهای دانشگاههای مورد مطالعه در زمینه اطلاع رسانی اخبار و رویدادها به دانش آموختگان

نیجریه مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج به دست آمده از این پژوهش در دو محور برنامه و فعالیت های انجام شده در زمینه ارتباط دانشگاه با دانش آموختگان و خدمات و مزایای ارائه شده به دانش آموختگان، بررسی می شود.

الف- برنامه ها و فعالیتهای دانشگاه های کشورهای منتخب در برقراری ارتباط با دانش-آموختگان

۱- اطلاع رسانی اخبار و رویدادهای دانشگاه و دفاتر ارتباط با دانش آموختگان،

این برنامه ها به منظور تقویت ارتباط دانشگاه با دانش آموختگان ایجاد زمینه مشارکت آنها در فعالیت های مختلف دانشگاه است. به جدول (۱) نگاه کنید.

۲- تدارک برنامه های آموزش مداوم به منظور به روز نگهداشتن اطلاعات علمی دانش-آموختگان

آموزش و یادگیری یکی از حوزه هایی است که دفاتر ارتباط با دانش

آموزش آموختگان اکثر کشورهای مورد مطالعه فراخور نیاز و تقاضای دانش آموختگان خود در این بستر برنامه ها و فعالیت های مختلفی انجام داده اند. دانشگاه امارات به برگزاری همایش های مختلف اقدام کرده [۳۱] و دانشگاه ام آی تی از طریق وبگاه دوره های درسی باز تدرک دیده است. این وبگاه منبع آموزشی غیر موازی برای کمک به یادگیرندگان مستقل و یادگیری مداوم به وجود آورده و موضوعات درسی اصلی همچون: یادداشت های سخنرانی، سیلاب ها، امتحانات، تکالیف درسی و بیش از ۲۱۰۰ دوره درسی ام آی تی را دربرمی گیرد [۳۲]. انجمن دانش آموختگان دانشگاه آکسفورد نیز با تدارک برنامه های دانشکده تجارت شاید^۱ و بخش آموزش مداوم به ارائه دوره های کوتاه مدت بر خط (آن لاین) به دانش آموختگان در هر جای دنیا می پردازد. مرکز توسعه حرفه ای مداوم دانشگاه آکسفورد با کیفیت ترین برنامه درسی پاره وقت را با هدف توسعه حرفه ای ارائه می دهد [۳۳، ۳۴، ۳۵]. دفتر ارتباط با دانش آموختگان دانشگاه کمبریج هم از طریق مؤسسه آموزش مداوم دوره های درسی پاره وقت ارائه می دهد [۳۶].

1. Said Business School

۳- برگزاری رخدادهای و برنامه های دانش آموختگی به منظور تعامل حضوری با آنها

ایمن برنامه های ویژه به منظور تعامل حضوری دانش آموختگان با دانشگاه، مبادله تجربه، به روز کردن اطلاعات، تجدید دیدار، آشنایی با برنامه ارتباط با دانشگاه، ایجاد شبکه دانش آموختگان و گسترش شبکه دفتر ارتباط با دانش آموختگان برگزار می شود. برنامه هایی چون (شب دانش-آموختگان و مجمع دانش آموختگان) در دانشگاه ایلورین نیجریه [۳۷]، (جلسات ملاقات با دانش-آموختگان، روز باز دانش آموختگان، برنامه های سالانه بازگشت به محل تحصیل و شب قبل از دانش آموختگی) در دانشگاه فناوری مالزی برگزار می شود [۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱].

دانشگاه ام آی تی، آکسفورد، کمبریج و کیپ تاون کنفرانس رهبران دانش آموختگان داوطلب را با حضور نمایندگان گروه های دانش آموختگان در مناطق دیگر برگزار می کنند که در آن رهبران شبکه های دانش آموختگان عقاید، تجربیات و راهنمایی های سازنده خود را در زمینه رهبری شبکه های دانش آموختگان در سراسر جهان مطرح می کنند [۲۸، ۴۲، ۴۳، ۴۴]. دانشگاه ژوهانسبورگ نیز برنامه های (یادبود دانش آموختگان و مجمع دانش آموختگان) [۴۵، ۴۶] و دانشگاه امارات متحده عربی نیز (جشن های دانش آموختگی دانشکده های مختلف، جلسات ملاقات با دانش آموختگان و روز باز دانش آموختگان) را به منظور تقویت ارتباط مثبت میان دانش آموختگان و دانشگاه برگزار می نمایند [۴۷].

۴- شناسایی و معرفی دانش آموختگان برجسته و اعطای جایزه جهت تقدیر از آنها

این برنامه مخصوص شناسایی، معرفی و تقدیر از دانش آموختگانی است که در زمینه های علمی، پژوهشی یا مشارکت در دانشگاه یا جامعه برتری چشم گیری داشته باشند و یا نوآوری خاصی از خود نشان داده باشند. از اقدامات صورت گرفته می توان به فعالیت دانشگاه فناوری مالزی اشاره کرد [۴۸، ۴۹]. انجمن دانش آموختگان دانشگاه بنین نیز تاکنون ۶۲۱ دانش آموخته برتر و موفق خود را شناسایی و از آنها تقدیر کرده است [۵۰].

در برنامه اعطای جایزه به دوستان سرشناس آکسفورد، که از سال ۱۹۹۷ شروع شد به کسانی که در زمینه جمع آوری اعانه، انجام پروژه های مهم در دانشکده های دانشگاه، ارائه خدمات در کمیته های داخل و خارج از آکسفورد و معرفی دانشگاه به دنیا تلاش کرده اند، جایزه اعطا می شود [۵۱]. «جایزه سندی راس مک دونالد»^۱ در دانشگاه کمبریج اعطا می شود [۵۲]. در دانشگاه هاروارد جایزه به

دانش پژوهان و یا به دانش آموختگانی که به دانشگاه کمک های مالی نموده اند، اهدا می شود [۵۳، ۵۴]. در دانشگاه ام آی تی جوایز متعددی مثل «جایزه برونز سگ آبی»^۲، «جایزه هنری بی کن»^۳، «جایزه خدمات برجسته درولد ای لوبدل»^۴، «جایزه جورج بی مورگان»^۵ و «جایزه فله بزرگ»^۶ اعطای جوایز لیاقت و شایستگی به دانش آموختگان ممتاز در «مراسم شام اعطا جوایز» صورت می گیرد این جایزه به تیم هایی که جهت رفاه عمومی خدمات عمومی ارائه می دهند اعطا می شود. میزان پاداش در سال ۲۰۱۱، ۲۵۰۰۰ دلار بود و به تیمی که بزرگ ترین نوآوری را در مقابله با چالش ها داشت تعلق گرفت [۵۵، ۵۶، ۵۷].

در «برنامه ۱۰۰ شخص مهم»^۷ در ژوهانسبورگ به دانش آموختگان مشارکت کننده در دانشگاه اعطا می شود [۴۵، ۵۸]. دانش آموختگان می توانند در شناسایی نامزدهای جایزه مشارکت داشته باشند.

۵- تشکیل گروه های کاری داوطلب در ابعاد مختلف به منظور گسترش شبکه های ارتباطی دانش آموختگان و دانشگاه

گروه هایی که با اهداف مختلف و در حوزه های کاری مختلف در دانشگاه های مورد مطالعه تشکیل می شوند عبارتند از:

الف- گروه های دانش آموختگان با علائق مشترک^۸
در دانشگاه فناوری مالزی، دانشگاه ژوهانسبورگ، هاروارد و ام آی تی (مثل گروه دانش آموختگان آسیای جنوبی) و آکسفورد چنین گروه هایی در سطح ملی و بین المللی تشکیل می شوند. این گروه ها در زمینه هایی چون دوره تحصیلی، دانشکده، ورزش، موزیک، حرفه ای، فرهنگی و غیره علائق مشترک دارند [۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳]. در دانشگاه آکسفورد علاوه بر دارا بودن ۴۲ گروه در سطح انگلستان [۶۴]، «گروه های موضوعی دانش آموختگان»^۹ ویژه دانشکده ها یا رشته های علمی خاص هستند که با سازماندهی رخدادهای خاص در صدد آشنایی با آخرین پیشرفت ها در حوزه تخصصی، شغلی و حرفه ای شان هستند [۶۵].

در دانشگاه فناوری مالزی «گروه کاتمب»^{۱۰} بر مبنای علائق اقتصادی در سال ۲۰۰۵ شروع به فعالیت کرد. از فعالیت های گروه سرمایه گذاری و توسعه املاک، اجرای اقدامات آموزشی، انجام فعالیت های پژوهشی در امور کشاورزی، ماهی گیری، پرورش طیور و خدمات فروش بلیط هواپیمایی و اجرای پروژه های درآمدزایی اشاره کرد. در حال حاضر پروژه پرورش میوه و نیشکر در این مجتمع با کمک دانش آموختگان در دست اقدام است [۶۶]. دانشگاه هاروارد علاوه بر داشتن ۴۰ گروه دارای علائق خاص دارای «گروه های بحث و مذاکره»^{۱۱} است [۱۱].

1. Sandy Ross – Macdonald Award
2. Bronze Beaver Award
3. Henry B. Kane Award
4. Harold E. Lobdell Distinguished Service Award
5. George B. Morgan Award
6. Great Dome Award

7. The Top 100 VIP Programme
8. Shared Interest Groups (SIG)
9. Subject Groups
10. Koperasi alumni UTM Berhad (KAUTMB)
11. Discussion Groups

ب- کلوب‌های دانش‌آموختگان

این کلوب‌ها در دانشگاه‌ها و ام‌آی‌تی تشکیل شده‌اند و دانشجویان را با دانش‌آموختگان منطقه‌ای که در آن زندگی می‌کنند مرتبط می‌کند. ام‌آی‌تی بیش از ۴۰ کلوب در آمریکا و خارج از آن سازماندهی کرده است. این گروه‌های کاری دانش‌آموختگان داوطلب دانشگاه ام‌آی‌تی به شورای دانش‌آموختگان گزارش می‌دهند و سالی دوبار یکدیگر را ملاقات می‌کنند [۶۷، ۶۸]. ایجاد «اطلس جامعه جهانی ام‌آی‌تی»^۱، یکی دیگر از اقدامات دانشگاه ام‌آی‌تی است. این اطلس نقشه‌ای است که در آن دانش‌آموختگان کلوب‌های منطقه‌ای ام‌آی‌تی را در سراسر دنیا پیدا می‌کنند [۶۹]. بعضی از کلوب‌های هاروارد بین‌المللی هستند که دانش‌آموختگان از طریق برنامه پاسپورت جهانی^۲ می‌توانند از تمام برنامه‌های کلوب‌ها هاروارد مطلع شوند و در آنها درگیر شوند [۷۰].

ج- گروه‌های دوستان^۳

این گروه‌های غیررسمی دانش‌آموختگان بیشتر در دانشگاه آکسفورد به چشم می‌خورد. دوستان بودلین^۴، دوستان کلیسای جامع مسیح^۵، دوستان فیلو موزیکای آکسفورد^۶ و دوستان پیت رایوز^۷ دانشگاه را در زمینه‌های مثل موزه‌ها و کتابخانه‌های دانشگاهی، برگزاری برنامه‌های هنری در سطح شهر و ارتقای سطح آگاهی مردم از مجموعه‌های دانشگاهی حمایت می‌کنند [۷۱].

د- گروه‌های بین‌المللی دانش‌آموختگان

دانشگاه‌های هاروارد، ام‌آی‌تی، کمبریج، کیپ تاون و آکسفورد که دانشجوی خارجی دارند از این گروه‌ها برخوردارند. دانشگاه آکسفورد بیش از ۱۶۰ گروه در بیش از ۸۰ کشور دنیا دارد که بعضی از این گروه‌ها به دانش‌آموختگان دانشگاه کمبریج هم می‌پیوندند [۶۷، ۷۲، ۷۳، ۷۴].

و- گروه دانش‌آموختگان راهنما

آکسفورد دارای گروهی با عنوان «آکسفورد ۱۰»^۸ است. این گروه از دانش‌آموختگان داوطلب که ۱۰ سال از زمان دانش‌آموختگی‌شان می‌گذرد، به دانشجویان در کسب آمادگی جهت ورود به بازار کار کمک می‌کنند. دانش‌آموختگان با گروه‌های کوچک دانشجویان (حداقل ۳ نفری) به مدت ۱۲ هفته همکاری و ارتباط دارند. این برنامه تاکنون ۴۰ دانش‌آموخته و ۱۴۰ دانشجوی را به یکدیگر مرتبط نموده است [۷۶].

۶- تدارک برنامه‌های برای برقراری ارتباط دانش‌آموختگان با دانشجویان به منظور انتقال تجربه و دانش

الف- جشن‌های سالانه دانشجویان تازه‌وارد^۹

در دانشگاه کمبریج با کمک دانش‌آموختگان برگزار می‌شود [۷۷].

ب- تشکیل اجتماعات دانشجویان و دانش‌آموختگان

این اجتماعات به منظور پرورش ارتباط محکم بین آنها و برگزاری گردهمایی‌های علمی و حرفه‌ای در دانشگاه‌های کمبریج و آکسفورد به وجود آمده است [۷۸، ۷۹].

ج- برنامه‌های سخنرانی دانش‌آموختگان

در این برنامه‌ها دانش‌آموختگان آکسفورد، هاروارد و انستیتو تکنولوژی هند با نقل تجربه دانشجویی خود، به مبادله تجربه و دانش‌آموختگان می‌پردازند [۸۰، ۳۲، ۸۱].

د- راهنمایی دانشجویان توسط دانش‌آموختگان

دانشگاه هاروارد با استفاده از ابزار آن لاین (کرایمسون کامپس)^{۱۰} و داوطلبان دانش‌آموخته توصیه‌هایی در زمینه‌های فرصت‌های شغلی موجود، مسایل زندگی و کار، انتخاب و هدایت شغلی به دانشجویان ارائه می‌کند [۸۲].

و- اجرای برنامه دانشجویان در شرف دانش‌آموختگی

این برنامه در دانشگاه‌های ام‌آی‌تی و آکسفورد به منظور استقبال از دانش‌آموخته آینده، آماده کردن آنها برای مرحله جدید زندگی و آگاه کردن آنها از مزایای عضویت در انجمن دانش‌آموختگان برگزار می‌شود [۸۳، ۸۴]. در «برنامه‌های تعصیلات مدارس»^{۱۱} دانشگاه کیپ تاون، دانش‌آموختگان به عنوان الگو و راهنما برای دانشجویان آینده کیپ تاون ایفای نقش می‌نمایند. این برنامه‌ها به منظور ترویج علاقمندی و وفاداری به دانشگاه و ایجاد تجربه مثبت دانشجویی در دانشجویان اجرا می‌شود [۸۵، ۸۶].

ی- اجرای برنامه کارآموزی دانشجویان در کنار دانش‌آموختگان

در اجرای این برنامه دانش‌آموختگان نقش مهمی برعهده دارند. دانشگاه امارات متحده عربی برنامه کارآموزی در کشور فرانسه اجرا کرده است [۴۷]. انجمن دانش‌آموختگان دانشگاه ام‌آی‌تی نیز این برنامه را برای ارتباط دانش‌آموختگان و دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در طول مدت زمان فعالیت‌های مستقل^{۱۲} یعنی (۹ ژوئن تا ۳

1. Global Planet MIT
2. Global Pass Program
3. Friends groups
4. Friends of the Bodleian
5. Friends of Christ Church Cathedral
6. Friends of the Oxford Philomusica

7. Friends of the Pitt Rivers
8. Oxford 10
9. Freshers Parties
10. Crimson Compass
11. School Vacation Programmes
12. MIT's Independent Activities Period (IAP)

چگونه دانشگاهها با دانش آموختگان ارتباط برقرار می کنند؟

فوریه) طراحی کرده است. از سال ۱۹۹۸، برنامه ارتباطات بیرونی ۲۲۷۵ هزار دانشجوی را با حامیان آنها هماهنگ کرده است و دانشجویان را با محیط های کاری بزرگ و کوچک مرتبط کرده است. از مزایای این برنامه آشنایی دانشجویان با تجربه کار در محیط های واقعی و برقراری ارتباط دانش آموختگان با دانشگاه است [۸۷].

۷- پیگیری سرنوشت دانش آموختگان و ارزیابی آنها

یکی از مهم ترین برنامه های واحدهای ارتباط با دانش آموختگان، پیگیری دانش آموختگان و ارزیابی وضعیت آنان است. اقدام وزارت آموزش عالی مالزی که با کمک واحد ارتباط با دانش آموختگان دانشگاه فناوری مالزی در زمینه پیگیری دانش آموختگان و به روز نمودن اطلاعات آنها در جایگاه کنونی کاری شان، قابل تأمل است و از این طریق امکان ارزیابی میزان موفقیت برنامه های علمی و به روز کردن آنها فراهم می شود. در دانشگاه فناوری مالزی ریدیابی و پیگیری دانش آموختگان به صورت تلفنی در کاربران آیفون ۵ صورت می گیرد [۸۸، ۸۹]. در دانشگاه امارات متحده عربی نیز نظر سنجی و دریافت بازخورد دانش آموختگان انجام می شود [۴۷].

۸- اجرای برنامه های تفریحی و سرگرم کننده برای برقراری ارتباط با دانش آموختگان

الف- برگزاری برنامه ها و رقابتهای ورزشی

توجه دانشگاه ها به فعالیت های غیرعلمی به ویژه ورزش با توجه به تقاضای دانشجویان و برقراری ارتباط با دانش آموختگان ورزشکار و علاقمند در حال افزایش است. دانشگاه فناوری مالزی در زمینه برگزاری برنامه ها و رقابت های ورزشی در سطوح مختلف با حضور دانش آموختگان بسیار فعال است [۸۸]. دانشگاه کمبریج در حال حاضر هفت کلوپ ورزشی در رشته های مختلف ورزشی دارد [۹۰]. کمبریج ۳۲۰ ورزشکار المپیک دارد و ۱۳۰ مدال المپیک کسب کرده

است. کمبریج در المپیک ۲۰۱۲ لندن بسیار خوب درخشید [۹۱]. از طرفی مرکز ورزش دانشگاه کمبریج با کمک های انسان دوستانه دانش آموختگان وفادار در حال احداث است [۹۲]. ام آی تی با داشتن ۳۳ تیم ورزشی، ۲۱ برنامه ورزشی درون دانشگاهی سالانه در رقابت های ورزشی متعددی درگیر می شود. میزبانی هدایای ورزشی، تربیت جسمی، تناسب اندام و برنامه آموزشی در فضای آزاد از جمله برنامه های ورزشی دانشگاه است که با مشارکت مالی دانش آموختگان برگزار می شود [۹۳]. در دانشگاه هاروارد نیز شرکت دانش آموختگان ورزشکار هاروارد در بازی های ورزشی که برخی از آنها با همکاری دانشگاه بیل برگزار می شود، قابل توجه است [۹۴].

ب- برگزاری سفرهای علمی و تفریحی

تدارک برنامه های سفر آموزشی و تورهای مسافرتی برای دانش آموختگان در دانشگاه های ام آی تی، آکسفورد، کمبریج، دانشگاه ژوهانسبورگ و هاروارد با هدایت کارشناسان علمی و اعضای هیأت علمی به منظور مبادله دانش و غنی سازی تجربیات مسافران صورت می گیرد. در دانشگاه ام آی تی سالانه بیش از ۳۵ سفر با همکاری شرکت های تور آمریکا به سراسر دنیا صورت می گیرد. دانشگاه ژوهانسبورگ و کمبریج مزایا و تخفیف های ویژه ای در هزینه های سفر و اقامت به دانش آموختگان خود ارائه می دهند [۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹].

ب- ارائه خدمات و مزایا به دانش آموختگان جهت حفظ و تداوم ارتباط آنها با دانشگاه

این خدمات توسط دانش به خاطر حمایت از دانش آموختگان، ترغیب آنها به عضویت در انجمن های دانش آموختگی و مشارکت آنها در فعالیت های مختلف دانشگاهی و تداوم ارتباط آنها با دانشگاه ارائه می شود. به جدول (۲) نگاه کنید.

خدمات ارائه شده	هاروارد	ام آی تی	آکسفورد	کمبریج	کیپ تاون	ژوهانسبورگ	پنین	ایورین	متحده امارات	فارجه هند	تکنولوژی استیتو	مالزی	تکنولوژی دانشگاه
خدمات آن لاین	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓	
خدمات اطلاعات علمی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
خدمات شغلی	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
خدمات استفاده از امکانات دانشگاه		✓	✓	✓					✓				
خدمات رفاهی		✓		✓		✓						✓	
ارایه کارت دانش آموختگی و مزایای آن		✓	✓						✓				
ارایه کارت اعتباری و مزایای آن		✓		✓								✓	

جدول (۲). انواع خدمات ارائه شده به دانش آموختگان در دانشگاه های کشورهای مورد مطالعه

۱-ارایه خدمات آن لاین به دانش آموختگان

دفاتر ارتباط با دانش آموختگان سعی کرده اند که برخی از خدمات مورد نیاز دانش آموختگان را به صورت آن لاین از طریق وب سایت دفتر دانش آموختگان و پرتال دانشگاهی به آنها ارایه نمایند. مهم ترین این خدمات عبارتند از:

۱-سفارش نسخه دانشگاهی (اطلاعات جزئی گواهی نامه مدرک) یا رونوشت آنها، ۲- پیگیری کردن درخواستها و سفارشها، ۳-درخواست کارت دانش آموختگی و کارت اعتباری دانش آموختگان، ۴-درخواست نسخه گواهی نامه مدرک تحصیلی، ۵- دریافت مجله دانش آموختگی، ۶-ارایه خدمات راهنمای تلفن دانش آموختگان و کارکنان دانشگاه، ۷-ارسال دعوتنامه رخدادهای برنامه های دانش آموختگان به سراسر دنیا، ۸- امکان اتصال به باشگاه ها و گروه های دیگر دانش آموختگان و کانون های دانش آموختگی دانشگاه های دیگر، ۹-ارایه خدمات پست الکترونیکی دایمی، ۱۰-دسترسی به پایگاه اطلاعاتی دانش آموختگان و به روزرسانی اطلاعات خود در آن، ۱۱-دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیکی از طریق کارت اعتباری دانش آموختگان، ۱۲-فراهم کردن زمینه گذاشتن یادداشتهای کلاسی آن لاین برای مشاهده دانشجویان و دانش آموختگان در سراسر دنیا و غیره [۱۱]، ۹۹، ۱۰۰، ۲۴، ۱۰۱، ۱۰۲، [۸]. در دانشگاه تکنولوژی مالزی انجام درخواست ها و تقاضانامه های دانش آموختگان از طریق تلفن همراه امکان پذیر شده است [۸۹]. دانشگاه ژوهانسبورگ نیز خدمات تأیید صلاحیت الکترونیکی^۱ دارد که یکی از امکانات آن ترجمه و تنظیم کامپیوتری رزومه به فرمت دلخواه شرکت ها و کارفرمایان است [۱۰۰].

۲-ارایه خدمات اطلاعات علمی به دانش آموختگان

این نوع خدمات به منظور دسترسی دانش آموختگان به خدمات و محصولات اطلاعاتی دانشگاه و در راستای نیازهای حرفه ای و پژوهشی آنها ارایه می شود تا به گسترش فرهنگ ترویج دانش کمک کند. ایجاد امکان دسترسی دانش آموختگان به پایگاه های اطلاعاتی علمی دانشگاه، انتشارات الکترونیکی و چاپی دانشگاه و امکان کپی آزاد از آنها، دسترسی به مجلات علمی آن لاین و چاپی دانشگاه ها، ارایه خدمات مشاوره پژوهشی به دانش آموختگان، ارایه اطلاعات دوره های درسی کوتاه، دسترسی به کتابخانه دانشگاه و عضویت دانش آموختگان در آن از مهمترین فعالیت ها در این زمینه است [۹۶]، ۱۰۱-۱۰۶]. دسترسی به آرشیوهای دانشگاه و اسناد مدیریتی ثبت شده، از جمله خدمات اطلاعاتی آن لاین دانشگاه آکسفورد به دانش

آموختگان است [۱۶].

۳-ارایه خدمات شغلی به دانش آموختگان

از مهمترین خدمات شغلی دانشگاه های مورد مطالعه به دانش آموختگان می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

الف - اطلاع رسانی فرصت های استخدامی موجود در جامعه به دانش آموختگان در دانشگاه امارات متحده عربی، ژوهانسبورگ، آکسفورد، ام آی تی و دانشگاه شارجه [۱۰۷-۱۱۱].

ب- کمک به دانشجویان و دانش آموختگان در یافتن و جایابی شغلی مناسب در دانشگاه امارات متحده عربی و دانشگاه ژوهانسبورگ [۴۵]، [۱۰۸].

ج- برگزاری نمایشگاه ها، همایش ها و جشنواره های شغلی، مثل «نمایشگاه شغلی و آموزشی العین»^۲ در دانشگاه امارات متحده عربی [۱۱۲]، «جشنواره شغلی یا گردهمایی تجاری سالانه دانش آموختگان» در دانشگاه شارجه [۱۱۱] و «همایش های محل کار» و «شبهای مشاغل»^۳ در دانشگاه ژوهانسبورگ به منظور کشف فرصت های استخدامی موجود، یادگیری در مورد شرایط کمپانی های جویای کار و ایجاد شبکه ارتباطی با متخصصان [۴۵].

د-ارایه برنامه راهنمایی و مشاوره^۴ به دانشجویان و دانش آموختگان جویای کار در دانشگاه ژوهانسبورگ با عنوان «۱۰۰ دانش آموخته برجسته»^۵ و «سفیران خوش نیت دانشگاه»^۶ [۴۵]. دانشگاه ام آی تی نیز از طریق «مؤسسه شبکه مساعدت شغلی»^۷ به دانش آموختگان و دانشجویان کمک می کند که با دانش آموختگانی که (به عنوان مشاور) مشتاق کمک به همتایان خود در حوزه خاصی هستند، از طریق وب ارتباط برقرار نمایند. این مؤسسه بالغ بر ۳۰۰۰ مشاور دارد [۱۱۳].

ذ- تدارک بازدید دانشجویان از شرکتهای مختلف تجاری در دانشگاه شارجه [۱۱۴].

ر- ایجاد صفحه مشاغل و لیست های شغلی قابل ارسال از طریق وب در دانشگاه ام آی تی [۱۱۵].

ز- ارایه برنامه های کوتاه مدت آموزش حرفه ای به دانش آموختگان در دانشگاه ام آی تی و آکسفورد. دانشگاه آکسفورد ۵ کمک هزینه تحصیلی به مبلغ ۵۲۰۰۰ پوند به دانشجویان و تحفیف هایی به دانش آموختگان در این دوره ها ارایه می کند. این برنامه ۲۱ ماه به صورت پاره وقت و پودمانی ارایه می شود [۱۱۷، ۱۱۶].

س- ارایه برنامه های کوتاه مدت آموزشی به مدیران اجرایی مشاغل (برنامه شتاب شغلی)^۸ در آکسفورد و اختصاص کمک هزینه ای به

1. Online Qualification Verification Services(QVS)
2. Al Ain Education & Career Fair
3. Career nights
4. Mentorship Programme

5.The Top 100 VIP Programme
6. The Goodwill Ambassador Programme
7. Institute Career Assistance Network (ICAN)
8. Bursary for Oxford Career Acceleration Programme

مبلغ ۲۰۰۰ پوند به آن [۱۱۸].

ش- برنامه های کارآموزی با عنوان «امید با مربیگری»^۱ در آکسفورد جهت تمرین مهارت های برقراری ارتباط و مربیگری به مراجعین شرکت ها و دولت محلی ارایه می شود و به دانش آموختگان تخفیف ۲۵ درصدی بابت جلسات مربیگری و ۲۰ درصد تخفیف بابت آموزش فرد به فرد و مشاوره های سفارشی مکمل تعلق می گیرد [۱۱۹].

ه- انتشار منابع شغلی مثل «بررسی فناوری» و «دفتر راهنمای شغلی» در دانشگاه ام آی تی به منظور مشاهده و جستجوی فرصت های شغلی موجود در صنعت و دریافت مشاوره از کارشناسان صنعت [۱۱۲، ۱۱۷].

ی- ایجاد «پرتال جستجوی شغل» در دانشگاه ژوهانسبورگ برای دانش آموختگان، دانشجویان و کارفرمایان [۱۰۰].

۴- ارایه خدمات رفاهی به دانش آموختگان

علاوه بر مزایای رفاهی که در بخش بعد به آنها اشاره خواهد شد، اقدام دانشگاه فناوری مالزی در (اعطای وام و ارایه خدمات رفاهی خانه دانش آموختگان) [۱۲۰، ۱۲۱]. دانشگاه بنین نیجریه در (اعطای بسته حمایتی) [۱۲۲] و دانشگاه ژوهانسبورگ با (ارایه خدمات روانشناسی) [۱۲۳] در زمینه خدمات رفاهی قابل توجه است.

۵- ارایه خدمات استفاده از امکانات دانشگاه به دانش آموختگان

دسترسی به دانشگاه و امکان تردد در آن، دسترسی به کتابخانه های دانشگاه به میزان مشخص، دسترسی به برنامه ها و کارگاه های آموزشی دانشگاه، فروشگاه های کتاب و محصولات صوتی و تصویری دانشگاه و خدمات آنها، برنامه های تفریحی و تورهای مسافرتی دانشگاه و غیره از خدماتی است که به دانش آموختگان در داخل دانشگاه ارایه می شود [۱۲۴، ۲۴، ۸]. دانشگاه ام آی تی به دانش آموختگان خدماتی مثل دسترسی به امکانات ورزشی، امکانات بهداشتی بخش رفاه اجتماعی دانشکده پزشکی، موزه های دانشگاه، امکانات آموزش فردی، مشاوره های بهداشتی دانشگاه را فراهم کرده است [۱۲۵].

۶- ارایه کارت دانش آموختگی و کارت اعتباری دانشگاه به دانش آموختگان

دانش آموختگان با داشتن این کارت ها می توانند از مزایای عضویت در انجمن دانش آموختگان و ارتباط با دفتر دانش آموختگان و مشارکت در دانشگاه بهره مند شوند. دانشگاه های مذکور علاوه بر

بازنگری مرتب در مزایای مذکور، از طریق وب سایت دفتر ارتباط با دانش آموختگان آنها را از وجود چنین مزایایی مطلع می کنند. در ادامه به برخی از مزایای ارایه شده در دانشگاه های کشورهای مورد مطالعه اشاره می شود.

بهره مندی از جوایز محلی و جوایز دیگر و استرداد بخشی از مالیات و اجاره بها در انستیتو فناوری هند [۸۱]، تخفیف هزینه خرید کتاب از فروشگاه های کتاب در کمبریج، ژوهانسبورگ و دانشگاه فناوری مالزی [۱۲۶، ۹۹، ۲۴]، ارایه کمک هزینه خرید کتاب در کمبریج و انستیتو فناوری هند [۱۰۵، ۸۱]، تخفیف هزینه خدمات روانشناسی، تخفیف شهریه مخصوص تحصیلات تکمیلی، اعطای بورس به دانش آموختگان و فرزندان، عضویت آزاد در مجله دانش آموختگان و استفاده از تسهیلات دانشکده توریسم در ژوهانسبورگ [۹۸]، ارسال دعوتنامه شرکت در برنامه ها در دانشگاه کیپ تاون و ژوهانسبورگ [۹۸، ۲۵]، تخفیف شهریه مخصوص دوره کارشناسی در ژوهانسبورگ و هاروارد [۱۲۷، ۹۸]، کپی آزاد از آثار منشره دانشگاه در کمبریج و ژوهانسبورگ [۹۸، ۱۰۵]، دسترسی به تسهیلات دانشکده پزشکی و پرستاری تخفیف هزینه معاینه و تخفیف هزینه بلیط برنامه های هنری در ام آی تی و ژوهانسبورگ [۹۸]، تخفیف هزینه شرکت در برنامه های آموزشی در ام آی تی و آکسفورد [۳۴، ۱۱۷]، استفاده از خدمات رفاهی دانشکده در دانشگاههای ام آی تی، کمبریج، بنین، ژوهانسبورگ و دانشگاه فناوری مالزی [۱۲۵، ۲۴، ۱۰۴، ۹۸، ۱۲۱]، عضویت آزاد در کتابخانه دانشگاه در ام آی تی، کیپ تاون و شارجه [۱۰۲، ۲۵، ۱۲۵]، تخفیف ویژه مراکز خرید در آکسفورد [۱۲۴] و تخفیف در هزینه سکونت در هتل ها، رستورانهای محلی در کمبریج [۲۴] از مزایای ارایه شده به دانش آموختگان در دانشگاههای مورد مطالعه هستند.

جایگاه ارتباط با دانش آموختگان در دانشگاه های کشور

در دانشگاه های کشور ما، مانند دانشگاه های کشورهای مورد مطالعه دفاتر ارتباط با دانش آموختگان وجود ندارد ولی بعضی دانشگاه ها با تأسیس کانون های فارغ التحصیلان این خلاء را تا حدودی پر کرده اند. از نمونه های موفق می توان به کانون فارغ التحصیلان دانشکده فنی دانشگاه تهران، جامعه مهندسين فارغ التحصيل دانشگاه امیر کبیر، انجمن دانش آموختگان دانشگاه شریف و کانون فارغ التحصیلان دانشگاه آزاد اسلامی اشاره نمود که جسسته و گریخته فعالیت های مشابهی برای ارتباط با دانش آموختگان انجام می دهند و خدمات و تسهیلات ویژه ای را به اعضای خود ارایه می دهند. برای مثال، تدارک محل کارآموزی تابستانی برای گروه هایی از

بحث و نتیجه گیری

همانطور که نتایج مطالعه ۱۲ دانشگاه از کشورهای منتخب نشان داد، دفاتر ارتباط با دانش-آموختگان برنامه‌های مختلفی را به منظور برقراری و حفظ ارتباط دانشگاه و دانش‌آموختگان اجرا می‌کنند و با ارائه خدمات و تسهیلات مختلف در تلاشند تا علاوه بر تحقق اهداف دانشگاه، نیازها و علایق دانش‌آموختگان را به منظور تداوم ارتباط برآورده سازند تا هدف نهایی مشارکت دانش‌آموختگان در اداره امور دانشگاه محقق شود. در جامعه کنونی دانشگاه دیگر مکانی برای یادگیری آموزه‌های صرف و انجام پروژه‌های تحقیقاتی نیست، بلکه وظیفه خطیر تربیت افراد و بنگاههای مولد کسب و کار را بر دوش دارد.

هزاره سوم عرصه شکل‌گیری دانشگاه‌های کارآفرین است که علاوه بر آموزش و پژوهش، ایجاد کسب و کار را نیز در سرلوحه فعالیت‌های خود قرار می‌دهد و دانش‌آموخته دانشگاه کارآفرین فردی است که پس از اتمام تحصیلات در یک بنگاه تولیدی یا خدماتی جذب شده و به انجام وظیفه بپردازد و قادر به ایجاد نوآوری در محیط کارش باشد [۱۳۴]. در کشور ما توجه به دانش‌آموختگان به عنوان مهم‌ترین محصولات آموزش عالی مورد غفلت قرار گرفته است. دانش‌آموختگان ما پس از ترک دانشگاه نه تنها ارتباطی با دانشگاه محل تحصیل خود ندارند، بلکه به دلیل عدم رضایت از تجربه دوران دانشجویی و نبود حمایت کافی از سوی دانشگاه در دوران پس از دانش‌آموختگی نیز رغبتی به ارتباط و اتصال مجدد به دانشگاه ندارند و از سوی دانشگاه نیز به‌بوته فراموشی سپرده می‌شوند و دفاتر فارغ‌التحصیلان نیز تنها با صدور مدرک تحصیلی از حمایت محصولات دانشگاه در زمینه‌های مختلف به‌ویژه در بعد اشتغال‌شانه خالی می‌کنند. بنابراین ضروری است که دانشگاه‌های کشور در ابتدای امر روش‌های برقراری ارتباط دانشگاه با دانش‌آموختگان خود را بیابند تا بتوانند متقابلاً از توان آنها در زمینه‌های مختلفی استفاده کنند و وظیفه تحکیم ارتباط دانش‌آموختگان با دانشگاه بر عهده دفاتر ارتباط با دانش‌آموختگان است. این دفاتر، باید با اتصال دانش‌آموختگان به صنعت به ارتباط دانشگاه با صنعت کمک کنند و از این طریق علاوه بر اینکه نیازهای صنعت و محیط‌های کاری به دانشگاه منعکس می‌گردد، دانش و مهارت دانش‌آموختگان نیز متناسب با فضای محیط‌های کاری و بازارکار به روز می‌شود.

این دفاتر همچنین می‌توانند با استفاده از مشارکت دانش-آموختگان در انجام طرح‌های تحقیقاتی صنعتی و ارائه مشاوره‌های پژوهشی و پشتیبانی فنی به آنها، در زمینه رفع نیازهای جامعه و صنعت اقدام نمایند و ضمن معرفی و حمایت از ایده‌های کارآفرینانه دانش‌آموختگان، و تعامل نزدیک با مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری باعث تبدیل دانش ضمنی آنها به دانش آشکار شده و به تولید علم و فناوری کمک نمایند. دفاتر ارتباط با دانش‌آموختگان علاوه بر کمک به اصلاح مداوم ساختار درونی دانشگاه، باعث تحقق کارکرد آموزش،

دانشجویان، تشکیل شرکت تعاونی مسکن برای احداث مسکن حدود یکصد نفر از اعضا، جذب کمک‌های مردمی جهت تجهیز آزمایشگاه‌ها و تشکیل بنیاد عام‌المنفعه حامیان دانشکده فنی از فعالیت‌های متمایز کانون دانشکده فنی دانشگاه تهران است [۱۲۸]. بنیاد حامیان دانشکده فنی دانشگاه تهران با هدف هدایت منابع حاصل از دریافت کمک‌های یاریگران و جذب و جلب کمک‌های دوستداران و یاریگران دانشکده فنی از مهم‌ترین دستاوردهای این کانون است.

از مهم‌ترین اقدامات بنیاد علاوه بر خرید و تجهیز خانه کانون به کمک مالی اعضای خود، احداث طرح بزرگ توسعه مجموعه پردیس ۲ دانشکده فنی با بیش از ۳۸۰۰۰ متر مربع فضای آموزشی، پژوهشی، اداری و پشتیبانی به منظور حفظ کیفیت آموزش و پژوهش دانشکده فنی در حال احداث است.

همچنین به منظور حمایت از دانشجویان مستعد نیازمند دانشکده فنی، بنیاد عام‌المنفعه حامیان دانشکده فنی اقدام به تأسیس «صندوق قرض الحسنه فنی یار» نموده است، از طریق این صندوق، بنیاد با جذب منابع مالی، کمک‌هایی را در قالب وام‌های شرافتی به این دانشجویان پرداخت می‌نماید. بنیاد فنی دانشگاه تهران شاخه دانشجویی دارد، شاخه دانشجویی به عنوان بازوی دانشجویی بنیاد در زمینه‌هایی چون سازماندهی و اجرای مراسم جذب کمک‌های مردمی، برقراری ارتباط مؤثر با دانش‌آموختگان و دوستداران دانشکده فنی و تشویق آنها به حمایت مالی و معنوی از دانشکده از طریق معرفی بنیاد، پیگیری جذب کمک‌ها، ساماندهی امور اطلاع‌رسانی بنیاد و پاره‌ای از امور اجرایی بنیاد همکاری می‌کند [۱۲۹].

انجمن دانش‌آموختگان دانشگاه شریف نیز فعالیت‌های چشم‌گیری چون تشکیل بانک اطلاعاتی اعضا، راه‌اندازی پایگاه اطلاع‌رسانی انجمن و برگزاری جشنواره سالانه کارآفرینان به منظور معرفی توانمندی‌های شرکت‌های کارآفرین دانش‌آموختگان و فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانشگاه انجام می‌دهد.

ارتباط با دانش‌آموختگان خارج از کشور برای تبادل اطلاعات علمی، تکنولوژی و حرفه‌ای، انجام فعالیت‌های صنفی کانون در زمینه مشاوره، پیمانکاری و سازندگی، مدیریت بحران به منظور کمک‌های بشردوستانه در بلایای طبیعی و تشکیل کمیته‌های منطقه‌ای دانش-آموختگان از فعالیت‌های متمایز انجمن شریف است [۱۳۰].

برقراری ارتباط قوی با صنعت و کارایی برای دانش‌آموختگان به عنوان مزیت رقابتی برای انجمن دانشگاه شریف و جامعه مهندسين فارغ‌التحصیل دانشگاه امیر کبیر تبدیل شده است [۱۳۱]. از اقدامات شاخص کانون فارغ‌التحصیلان دانشگاه آزاد اسلامی در مناطق ۱۸ گانه این دانشگاه می‌توان به ارائه درس ۳ واحدی با عنوان کارآفرینی به عنوان درس اختیاری برای تمام رشته‌ها و مقاطع تحصیلی اشاره کرد که به منظور هموار کردن مسیر شغلی و آماده نمودن دانشجویان برای ورود به بازار کار دانش‌محور ارائه می‌شود [۱۳۲، ۱۳۳].

منابع و مآخذ

- [1]. Shaindlin, A. (2009). "Alumni Achievement Metrics and University Rankings", Available at <http://www.alumnifutures.com>.
- [2]. Overall College Rankings, Available at <https://www.alumnifactor.com/node/5836>.
- [3]. کازال، بولا و همکاران (۲۰۰۷). "رتبه بندی دانشگاهی در جهان"، ترجمه محمد شرقی، ماهنامه تدبیر: شماره ۲۰۶، تیر ۱۳۸۸، پژوهشگاه مطالعات اجتماعی و فرهنگی، Available at <http://www.sid.ir>.
- [4]. Arnold, G. L. (2003). "Friend Raisers and Fund Raisers: Alumni Relations and Development In Large", Public Universities, A Dissertation of The University of Michigan, pp. 1-3. Available at <http://www.Proquest.Com>.
- [5]. Hurwitz, J. L. (2005). "An Exploratory Study of Effectiveness in Alumni Relations at four Research Universities", Graduate College University of Nevada, Las Vegas. Available at: <http://www.Proquest.Com>.
- [6]. Hummel, R. (2001). "Factors Influencing Alumni Connection and Commitment. Faculty of Arts & Science University of Lethbridge", Alberta, Canada. Available at: <http://www.Proquest.Com>.
- [7]. <http://www.ujalumni.co.za/membership/paying-membership/paid-benefits/>
- [8]. [http://alum.mit.edu/benefits/Alumni Benefits](http://alum.mit.edu/benefits/Alumni%20Benefits).
- [9]. <http://www.unilorin.edu.ng/index.php/endorsement-and-alumni-relation>.
- [10]. http://www.uaeu.ac.ae/alumni/news_and_events/2011/06/20110621_press_release_alumni_site_launch_en.pdf.
- [11]. <http://alumni.harvard.edu/haa/alumni-services>.
- [12]. http://www.ict.ox.ac.uk/oxford/groups/ict_forum/papers/tt08/BSP-report.xml?ID=body.1_div.4.
- [13]. http://www.uaeu.ac.ae/Alumni_Events.htm.
- [14]. <http://www.uaeu.ac.ae/ccpp/student/student.shtml>.
- [15]. <https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=1372>.
- [16]. <https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=977>.
- [17]. <http://www.alumni.cam.ac.uk/news/cam/>.
- [18]. <http://www.alumni.cam.ac.uk/news/newsletters/>.
- [19]. http://www.uct.ac.za/dad/alumni/publications/uct_alumni_news/.
- [20]. <http://www.ujalumni.co.za/resources/uj-advanc>.
- [21]. <http://www.utm.my/alumni/alumni-circle>.
- [22]. <http://www.alumni.cam.ac.uk/news/ebulletin/>.

پژوهش و کارآفرینی در دانشگاه شوند و زمینه ساز ظهور دانشگاه کارآفرین در جهت ایجاد اشتغال و اشتغالزایی برای دانش آموختگان در کشور گردند [۱۳۵]. بنابراین پیشنهاد می شود که: با شناخت دقیق تجربیات کشورهای دیگر و سپس با انطباق برنامه های مدون آنها با شرایط و ملاحظات بومی - محلی کشورمان، برنامه هایی جامع به منظور استفاده بهینه از سرمایه انسانی دانش آموختگان تدوین کرد و باید توجه کرد که در بررسی تطبیقی نگرش یکسان به مسائل نظام آموزش عالی و تحلیل و مقایسه ی کشورها بدون توجه به زیرساختارهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نوعی ساده انگاری تلقی می شود. بنابراین به منظور شناخت و مقایسه ی نظام های ارتباط با دانش آموختگان، تجزیه آنها به عوامل تشکیل دهنده، شناسایی ذی نفعان و نیروهای تأثیرگذار نیازمند انجام پژوهش های عمیق تر است.

- [55].[http:// alum.mit.edu/volunteering/RecognitionAwards](http://alum.mit.edu/volunteering/RecognitionAwards).
- [56].[http:// alum.mit.edu/volunteering/RecognitionAwards/award-nominations](http://alum.mit.edu/volunteering/RecognitionAwards/award-nominations).
- [57].<https://alum.mit.edu/volunteering/VolunteerTools/NominationsGuide?destination=node/17607>.
- [58].[http:// www.ujalumni.co.za/network/awards/dignitas/](http://www.ujalumni.co.za/network/awards/dignitas/).
- [59].<http://www.utm.my/alumni/2012/04/18/formation-of-alumni-sector-group/>.
- [60]. [http:// www.ujalumni.co.za/misc/affinity-groups/](http://www.ujalumni.co.za/misc/affinity-groups/).
- [61].[http:// alumni.harvard.edu/haa/clubs-sigs/sigs-directory](http://alumni.harvard.edu/haa/clubs-sigs/sigs-directory)
- [62].http://alum.mit.edu/networks/SharedInterestGroups/Affinity_Groups?destination=node/17070.
- [63]. [https:// www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=3933](https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=3933).
- [64]. [https:// www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=546](https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=546).
- [65]. [https:// www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=551](https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=551).
- [66].[http:// alumni.utm.my/alumni4/AlumniGroups/Koperasi.html](http://alumni.utm.my/alumni4/AlumniGroups/Koperasi.html).
- [67]. [http:// alumni.harvard.edu/haa/clubs-sigs/clubs-directory](http://alumni.harvard.edu/haa/clubs-sigs/clubs-directory).
- [68].<http://alum.mit.edu/networksClubs?destination=node/17058>.
- [69]. [https:// alum.mit.edu/maps/](https://alum.mit.edu/maps/).
- [70].<http://alumni.harvard.edu/haa/clubs-sigs/overview/global-pass>.
- [71]. [https:// www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=554](https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=554).
- [72].[http:// alum.mit.edu/networks/Clubs/international?destination=node/1705](http://alum.mit.edu/networks/Clubs/international?destination=node/1705)
- [73].<http://www.alumni.cam.ac.uk/groups/working-group/>.
- [74].[http:// www.uct.ac.za/dad/alumni/offices/uctcanada/](http://www.uct.ac.za/dad/alumni/offices/uctcanada/).
- [75].[https:// www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=3772](https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=3772).
- [76].[https:// www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=547](https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=547).
- [77].[http:// www.alumni.cam.ac.uk/groups/freshers/](http://www.alumni.cam.ac.uk/groups/freshers/).
- [78].<http://my.alumni.cam.ac.uk/s/1321/interior.aspx?sid=1321&gid=1&pgid=758>.
- [79].[http:// groupspaces.com/oxsas](http://groupspaces.com/oxsas).
- [80].<http://alumni.harvard.edu/haa/clubs-sigs/programs/speakers>.
- [81]. [http://IndianInstituteofTechnologyDelhi\(IITD\):AlumniAffairsandInternationalProgrammesUnit](http://IndianInstituteofTechnologyDelhi(IITD):AlumniAffairsandInternationalProgrammesUnit). Available at: <http://www.iitdAlumni.Com>.
- [82].<http://alumni.harvard.edu/volunteer/crimson-compass>.
- [23]. [http:// www.alumni.cam.ac.uk/news/newsletters](http://www.alumni.cam.ac.uk/news/newsletters).
- [24]. [http:// www.alumni.cam.ac.uk/benefits/camcard/](http://www.alumni.cam.ac.uk/benefits/camcard/).
- [25]. [http:// www.uct.ac.za/dad/alumni/update/](http://www.uct.ac.za/dad/alumni/update/).
- [26].<http://www.utm.my/alumni/iutmalumni-the-first-academic-iphone-application-in-malaysia/>.
- [27].[http:// www.alumni.cam.ac.uk/benefits](http://www.alumni.cam.ac.uk/benefits).
- [28].[http:// alum.mit.edu/benefits/](http://alum.mit.edu/benefits/).
- [29].[http:// www.uct.ac.za/dad/alumni/publications/fac_news/](http://www.uct.ac.za/dad/alumni/publications/fac_news/).
- [30]. [http:// unibenalumni.com/Public/viwUbaaNews.aspx](http://unibenalumni.com/Public/viwUbaaNews.aspx).
- [31]. [http:// www.uaeu.ac.ae/about/news/events.shtml](http://www.uaeu.ac.ae/about/news/events.shtml).
- [32]. [https:// giving.mit.edu/priorities/ocw/](https://giving.mit.edu/priorities/ocw/).
- [33]. [https:// www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=869](https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=869).
- [34].<https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=3740>.
- [35]. [https:// www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=888](https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=888).
- [36]. [http:// www.alumni.cam.ac.uk/benefits/lifelong](http://www.alumni.cam.ac.uk/benefits/lifelong).
- [37].<http://www.unilorin.edu.ng/index.php/en/endowment-and-alumni-relations>.
- [38]. [http:// www.utm.my/alumni/2012/04/18/alumni-meetings/](http://www.utm.my/alumni/2012/04/18/alumni-meetings/).
- [39].<http://www.utm.my/alumni/2012/04/18/alumni-open-day/>.
- [40].<http://www.utm.my/alumni/2012/04/18/homecoming-reunion/>.
- [41]. [http:// www.utm.my/alumni/2012/04/18/pre-graduation-night/](http://www.utm.my/alumni/2012/04/18/pre-graduation-night/).
- [42]. [https:// www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=1300](https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=1300).
- [43].<http://www.alumni.cam.ac.uk/groups/leadership/leadership2012/>.
- [44].[http:// www.uct.ac.za/dad/alumni/events/](http://www.uct.ac.za/dad/alumni/events/).
- [45]. [http:// www.ujalumni.co.za/network/about/focus/](http://www.ujalumni.co.za/network/about/focus/).
- [46]. [http:// www.ujalumni.co.za/network/convocation/](http://www.ujalumni.co.za/network/convocation/).
- [47]. [http:// www.uaeu.ac.ae/alumni/news_and_events/news_and_events.shtml](http://www.uaeu.ac.ae/alumni/news_and_events/news_and_events.shtml).
- [48]. [http:// alumni.utm.my/tokoh-alumni/](http://alumni.utm.my/tokoh-alumni/).
- [49].[http:// www.utm.my/alumni/2011/06/29/alumni-appreciation-award/](http://www.utm.my/alumni/2011/06/29/alumni-appreciation-award/).
- [50].[http:// unibenalumni.com/Public/ubaaAlumniDisting.aspx](http://unibenalumni.com/Public/ubaaAlumniDisting.aspx).
- [51]. [https:// www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=590](https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=590).
- [52]. [http:// www.alumni.cam.ac.uk/groups/srmaward/](http://www.alumni.cam.ac.uk/groups/srmaward/).
- [53]. [http:// alumni.harvard.edu/about-haa/awards](http://alumni.harvard.edu/about-haa/awards).
- [54].[http:// alumni.harvard.edu/volunteer/fundraising/volunteer-resources/donor-recognition](http://alumni.harvard.edu/volunteer/fundraising/volunteer-resources/donor-recognition).

- ICAN?destination=node/16899.
- [114].http://www.aus.edu/info/200210/career_services
- [115].<http://alum.mit.edu/benefits/CareerGuidance?destination=node/16902>.
- [116].<http://www.sbs.ox.ac.uk/programmes/degrees/emba>.
- [117].<http://alum.mit.edu/benefits/AlumniBenefits?destination=node/16895#a3>.
- [118].<http://www.sbs.ox.ac.uk/programmes/execed/map>.
- [119].<https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=892>.
- [120].<http://alumni.utm.my/utm-alumni-endowment-fund/>.
- [121].<http://alumni.utm.my/alumni-house-upa-office/>.
- [122].<http://unibenalumni.com/Public/infoUbaaService.aspx>.
- [123].<http://www.ujalumni.co.za/misc/psycad/>.
- [124].<https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=797>.
- [125].<http://alum.mit.edu/benefits/AlumniBenefits#a2>.
- [126].<http://alumni.utm.my/privileges/>.
- [127].<http://alumni.harvard.edu/volunteer/fundraising/parents>.
- [۱۲۸]. وبگاه کانون مهندسين فارغ التحصيل دانشكده فني دانشگاه تهران /Available at <http://www.fanni.info>
- [۱۲۹]. وبگاه بنياد حاميان دانشكده فني دانشگاه تهران. /Available at <http://www.Fann.ifoundation.ir>
- [۱۳۰]. وبگاه انجمن دانش آموختگان دانشگاه شريف. /Available at <http://www.alumsharif.org>
- [۱۳۱]. /Available at <http://www.alumni.aut.ac.ir>
- وبگاه جامعه مهندسين فارغ التحصيل دانشگاه امير كبير. Available at <http://www.iaiu.ir>
- [۱۳۲]. كانون فارغ التحصيلان دانشگاه آزاد اسلامي. Available at <http://www.trcga.com>
- [۱۳۳]. مركز آموزش و تحقيق كانون فارغ التحصيلان دانشگاه آزاد اسلامي.
- [۱۳۴]. فاتح راد، مهدی و تقی یاری، حمیدرضا (۱۳۸۸). دانشگاه کارآفرین، نظام ملی نوآوری و توسعه مبتنی بر دانایی، فصلنامه تخصصی رشد فناوری: ویژه نامه پارک ها و مراکز رشد، صص ۲۴-۲۰. Available at <http://www.sid.ir>
- [۱۳۵]. فکور، بهمن (۱۳۸۸). دانشگاه کارآفرین (مفهوم، زمینه های پیدایش و نحوه دستیابی)، فصلنامه تخصصی رشد فناوری: ویژه نامه پارکها و مراکز رشد، شماره ۱۷، صص ۴۰-۳۷. Available at <http://www.sid.ir>
- [83].<https://alum.mit.edu/students/GraduatingStudents?destination=node/17153>.
- [84]. <https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=658>.
- [85]. http://www.uct.ac.za/dad/uct_air/overview/.
- [86]. http://alum.mit.edu/networks/Clubs/events/summer_sendoff.
- [87].<https://alum.mit.edu/benefits/CareerGuidance/ExternshipProgram?destination=node/16897>.
- [88]. <http://www.utm.my/alumni/AlumniLiaisonUnit>.
- [89].<http://www.utm.my/alumni/iutmalumni-the-first-academic-iphone-application-in-malaysia>.
- [90].<http://my.alumni.cam.ac.uk/s/1321/interior.aspx?sid=1321&gid=1&pgid=792>.
- [91].<http://my.alumni.cam.ac.uk/s/1321/interior.aspx?sid=1321&gid=1&pgid=787>.
- [92].<http://my.alumni.cam.ac.uk/s/1321/interior.aspx?sid=1321&gid=1&pgid=784>.
- [93]. <http://giving.mit.edu/priorities/athletics/>.
- [94]. <http://alumni.harvard.edu/travel>.
- [95].<http://alum.mit.edu/travel/Abou>.
- [96]. <https://www.alumniweb.ox.ac.uk/page.aspx?pid=2907>.
- [97].<http://www.alumni.cam.ac.uk/travel/Unbound5.pdf>.
- [98].<http://www.ujalumni.co.za/membership/paying-membership/paid-benefits/>.
- [99].<http://www.ujalumni.co.za/resources/academic-transcript>.
- [100]. <http://www.cantab.net/content/help/about.php>.
- [101]. <https://www.alumni.ox.ac.uk/page.aspx?pid=977>.
- [102]. <http://www.aus.edu/info/200211/alumniservices>.
- [103]. In <http://www.uniben.edu/alumni-directorate>.
- [104]. <http://www.utm.my/alumni/>.
- [105]. <http://www.alumni.cam.ac.uk/news/publication-book/>.
- [106]. <http://www.uaeu.ac.ae/ccpp/student/student.shtml>.
- [107]. http://www.uaeu.ac.ae/ccpp/student/job_navigator.shtml.
- [108]. <http://www.ujalumni.co.za/resources/jobsearch/>.
- [109].<http://www.careers.ox.ac.uk/our-services/the-oxford-careers-network/>.
- [110]. <http://gecd.mit.edu/career/alum>
- [111] http://www.aus.edu/info/200201/alumni_events.
- [112].http://www.uaeu.ac.ae/alumni/news_and_events/2011/04/24_iWIL_AI_Ain_Career_Fair.pdf.
- [113].<https://alum.mit.edu/benefits/CareerGuidance/>